

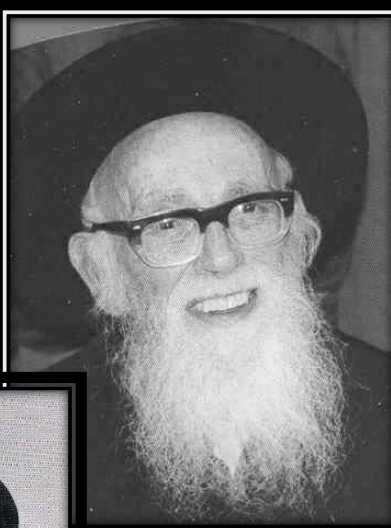
על הצדיקים

ועל התסידים

עלון שבועי להפצת אור תורתם של הצדיקים האמתיים שוכני עפר, קדושים אשר בארץ חמה, והתקשרות כנשמתם הטהורה

הצדיק הגאון
רבי שלמה זלמן
אויערבך זצוק"ל
זיע"א.

יום פטירתו - כ' אדר א'

הצדיק חכם
שלמאן חוגי עבודי
זצוק"ל זיע"א.
יום פטירתו - כד' אדר א'

עש"ק פי כי תשא תשפ"ב

בית מדרש לתורה, חסידות, עבודת המידות ואהבת ישראל - "יוסף אהבה" גיליון 12

כניסת שבת (באופק ירושלים): 17:13 | לנהגים 40 דק': 16:53 | צאת השבת: 18:05 | ר"ת: 18:43

יוצא לאור, מופץ, ומחולק לזכוי הרבים ע"י אגודת 'יוסף אהבה' 054-844-3818

פרשת

תוכן עניינים

- א. פטירת הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זיע"א.....ג
- ב. קיצור תולדות צדיק.....ג
- ג. בוצין בוצין מקטפיה ידיע.....ג
- ד. עם הראי"ה קוק זצ"ל.....ד
- ה. לא לשכוח שיש בורא.....ד
- ו. כל מאן דעביר רחמנא לטב עביר... ד.....ד
- ז. אנחנו לא מבינים תמיד למה זה שמה.....ה
- ח. להתאמץ שלא לפגוע.....ה
- ט. אבינו שבשמים מנהל את העניינים.....ו
- י. מי הביא את ארגזי החלב(?).....ו
- יא. דברי הספד מהגר"ע יוסף זיע"א.....ז
- יב. הילולת חכם סלמאן חוגי עבודי זיע"א.....י
- יג. מפגשו הראשון עם הגר"ע יוסף זצ"ל.....י
- יד. הש"ך 'מונח' בבק ידו.....יא
- יז. "הוא גאון עולם"!.....יב
- יח. מלווה מלכה - סיפורי הבעש"ט.....יג

פטירת הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זיע"א

אחר הצהרים גם בכולל של הגאון רבי צבי פסח פרנק זצ"ל "מדרש בני ציון", שהתמקד בסדר זרעים ובהלכות מצוות התלויות בארץ. את חידושו פרסם בביטאון המוסד 'כרם ציון' ובספרים 'מעדני ארץ' על שביעית ותרומות. כמו כן למד בבית המדרש 'אוהל תורה', בראשות הגאון רבי שמואל יצחק הילמן שבשכונת רחביה.

בין היתר זכה לשימוש חכמים אצל הגאון ממשיכין – רבי דב בעריש וידנפלד, ואצל הגאונים – רבי שמשון אהרן פולונסקי מטפליק, רבי זליג ראובן בנגים ורבי ליב הורביץ. רבנו נודע כפוסק חדשני ומקיף, הבקי בחידושי הטכנולוגיה.

באדר ה'תש"ט התמנה כראש ישיבת 'קול תורה', תפקיד בו שימש במשך 46 שנה, עד לפטירתו.

רבנו היה מפורסם בעדינותו כלפי הזולת ובמאור פניו כלפי כל מי שפגש בו [ובס"ד להלן נביא כמה ספורים בזה]. אף על פי שהוצעו לו תפקידי רבנות כמו רבנות העיר ירושלים, לא הסכים רבנו מעולם לשאת במשרה רבנית נוספת. עם הקמת בית הדין הגדול לערעורים נתבקש על ידי הרב יצחק אייזיק הרצוג לשמש כדיון שם, ולאחר התייעצות עם החזון איש סירב גם להצעה זו. ואע"פ שלא נשא בתפקיד רשמי, הפך הגרשז"א זצ"ל

ביום שני (כ' אדר א') בשבוע הבעל"ט יחול יום פטירת הצדיק הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל.

קיצור תולדות צדיק

רבנו נולד בשכונת שערי חסד שבעיר הקודש ירושלים לאביו רבי חיים יהודה לייב אוירבך זצ"ל שהיה ראש ישיבת המקובלים שער השמים. משפחת אביו היא משפחה חסידית, מצאצאי רבי יעקב יוסף הכהן מפולנאה בעל ה'תולדות יעקב יוסף' (אבי המשפחה היה רבי אברהם דוב אוירבך זצ"ל, שהיה חתנו של בעל ה'תולדות יעקב יוסף'). אמו של רבי שלמה זלמן אוירבך – צביה – היא בת למשפחת פרוש הירושלמית, והוא נקרא על שם אבי אמו הרב שלמה זלמן פרוש.

בוצין בוצין מקטפיה ידיע

תחילת דרכו של רבנו למד בתלמוד תורה 'עץ חיים' אצל הרב אברהם חיים הקלמן (הר"מ) של השיעור הגבוה בתלמוד תורה) לאחר מכן למד בישיבת 'עץ חיים', שם היה לתלמידו המובהק של רבי איסר זלמן מלצר זצ"ל, שהסכים על ספרו של רבי שלמה זלמן "מאורי אש" (העוסק בהגדרת החשמל בהלכה) שיצא לאור בשנת תרצ"ה.

בי"ד באדר ה'תר"צ נישא לחיה רבקה רוחמקין. לאחר נישואיו למד בישיבת 'עץ חיים' ומשנת תרצ"ה למד

פרשת

רבי שלמה תפס בפתאומיות את ידו של האב ואמר לו, אתה מרגיש את היד שלי? "כן", ענה האב. שאל הרב, והרי אתה לובש שעון, ומדוע אינך מרגיש את השעון? אלא, לשעון התרגלת, אבל אני תפסתי אותך בהפתעה, לכן אתה מרגיש אותי.

אז אמר לו הרב, הקדוש ברוך הוא תפס אותך, הוא רוצה שתרגיש אותו, מה שקרה לך נועד כדי שלא תשכח שיש בורא לעולם, כי כל אסון הוא ממש בת קול מן השמים. הקדוש ברוך הוא כביכול אומר לנו, "דבר ראשון תדעו שאני כאן, תדעו שיש בורא לעולם!"

כל מאן דעביד רחמנא לטב עביד ...

מעשה נוסף⁴ היה בנער בן 17, תלמיד ישיבת 'קול תורה', שהתייתם, גם (ל"ע), מאמו, והתקשה להתאושש. גם חרשים לאחר הפטירה הוא לא ותר על עליה לילית לקבר בהר המנוחות. בשעות היום, היה מרבה לשוחח על מחלתה האחרונה, ולחקר את כל סובביו "מה קורה כעת עם אמא בעולם הבא?"

חטאו, והיו קורבן לה', מה שאני אבקש בזכותם אני אקבל. וכך היה עושה כל שנה, היה הולך בערב ראש השנה לחלקה הצבאית, יושב שם שעה שעתיים, ומבקש מה' כל מה שהיה רוצה, ואחר כך חוזר לביתו, זו היתה ההכנה שלו לראש השנה. כי מי ששומע את זה נבהל!

² ראה בספר 'התורה המשמחת'.

³ הובא בספר 'אבות ישראל'.

⁴ מתוך "חכמת הנפש היהודית בדרכו של הגרש"ז אויערבך זצ"ל"

במהרה לסמכות תורנית שרבים מהארץ ומחו"ל פנו אליה.

עם הראי"ה קוק זצ"ל

ועל אף שנמנה רבנו עם הציבור החרדי, היה מקובל על כל פלגי היהדות¹. הרב אויערבך חלק כבוד רב לראי"ה קוק זצ"ל, אותו כינה "מרא דאתרא דארץ ישראל" וכן "הרב" סתם. הרב קוק סידר את הקידושין בחתונתו, ואף נתן הסכמה לספרו הראשון "מאורי אש". ועל כן סירב לשמוע פסקי הלכה של רב שזילזל בפומבי בכבודו של הרב קוק.²

רבנו נפטר בירושלים בכ' באדר א' ה'תשנ"ה, ובהלווייתו השתתפו כשלוש מאות אלף אנשים. בסיומה נטמן בהר המנוחות בירושלים.

לא לשכוח שיש בורא...

הרב הצדיק רבי שמשון פינקוס זצ"ל, סיפר³, על אדם אחד, שלא עלינו נפטרה בתו הקטנה. ומאחר שהיה לו כמה שאלות, הוא פנה לגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל.

¹ הגה"צ רבי יורם מיכאל אברג'ל זיע"א, דיבר פעם אודות הגרש"א זל"ק ('בצור ירום' ח"ב פי"ב), רבי שלמה זלמן אויערבך זכר צדיק לברכה, היה חסיד גדול, הוא נפטר בשנת תשנ"ה, בהלווייה שלו היו כחצי מליון נפש. אחרי פטירתו, הנהג שלו סיפר, שבראש השנה כשכל אחד הולך לבית העלמין לבקש מחילה מההורים שלו, או לבקש בזכות הצדיקים, הוא היה הולך להר הצל לחלקה הצבאית, הנהג שאל אותו לשם מה הוא הולך לשם, אמר לו 'אני הולך לצדיקים, אלה צדיקים, הם לא

אם כך, אין לי סבה להיות ב'מרה שחורה".

ואכן, תוך תקופה קצרה חזר הבחור לעצמו.

אנחנו לא מבינים תמיד למה זה שמח

ומסופר⁵ כשנפטרה אשתו של הרב שלמה זלמן אויירבך זצ"ל⁶ בחיי אמה, אף אחד לא העז להודיע לאמה שהייתה מעל גיל תשעים, שלחו את הרב שלמה זלמן אויירבך זצוק"ל, הוא נכנס לחדר ואמר לה: "כל מה שהשם עושה תמיד זה שמח, לפעמים מבינים למה זה שמח, ולפעמים לא מבינים למה זה שמח, עכשיו השם עשה דבר שהוא בוודאי שמח, רק אנחנו לא מבינים למה זה שמח", ואז הוא סיפר לה את הבשורה, ויצא מהחדר ופרץ בבכי סוער, אבל כשהוא אמר לה את זה, הוא היה בישוב הדעת.

להתאמץ שלא לפגוע

ומסופר⁷ שפעם התישבה לידו באוטובוס אשה, וכדי לא לפגוע בה ולעבר לשבת במקום אחר, הוא צלצל בפעמון האוטובוס, וירד בתחנה הסמוכה, ואחר

"תביאו אותנו אלי הביתה", הציע הרה"ג רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל, כשספרו לו על הבחור.

רבי שלמה זלמן הושיבו לצדו, למף את ידו, ואמר לו: "נכון, ברנע שנחשפים להנהגת הדין של הקדוש ברוך הוא, אנו עדין לא מסגלים להבין, ולכן עלינו לברך 'ברוך דין האמת', אבל בד בבד, אל לנו לשכח שיסוד כל הבריאה הוא רחמים ולכן אנו אומרים בהזכרת נשמות 'ק-ל מלא רחמים'.

"הקדוש ברוך הוא הוא אב הרחמים, האבא של מקור כל הרחמים בעולם. לפעמים לוקח זמן עד שמבינים, אבל אין דבר רע בעולם. כל מה שהקדוש ברוך הוא עושה, לטובתנו הוא עושה, מכח רחמיו המרבים.

"מה אתה דואג?" המשיך הנאון רבי שלמה זלמן. "אמא שלך במצב הרבה יותר טוב ממני וממך. נשמתה צרורה בצרור החיים. היא קרובה הרבה יותר לאב הרחמים".

כך ישב רבי שלמה זלמן עם הנער במשך דקות ארוכות, עודד אותו במלים חמות ותאר בפניו בפרטות את אופן הנהגת העולם בידי אב הרחמים. עיני הבחור זלגו דמעות, עד שהפטיר: "הבנתו,

⁵ הובא בספר 'ויצא יצחק לשוח'.

⁶ אגב, בשעת פטירתה אמר הגאון, כי נוהג שבעולם, שהקובר את מתו מבקש ממנו מחילה על אשר פגע בו או נהג בו שלא כשורה. במקרה שלי איני צריך לבקש ממנה מחילה, כיון שהנהגנו את עצמנו על פי השלחן ערוך ולא זנו ממנו בכל ארח חיינו [על כן אין על מה לבקש ממנה מחילה].

ואומרים, שהגרשו"א, היה מסדר עצמו קודם שהיה נכנס אל ביתו, על מנת לומר לאשתו שלום בצורה מכבדת.

¹⁷ 'אבות ישראל'

פרשת

אישית: "יקירי, אתה לא 'בן יחיד'. זהו עול הרובץ על כל ראש ישיבה, על כל בעל עסק – ובעצם על כל אדם המחזן את ילדיו. התשובה לכל הדאגות, אחת היא: ההפך מדאגה – בטחון מלא בהקדוש ברוך הוא. איך מגיעים לכך? על ידי ההודאה. אתן לך עצה בדוקה ומנסה:

המצא לעצמך פנקס קטן, ושמר עליו מכל משמר. בכל פעם שאתה רואה בעיניך ישועה – רשם נא ב'פנקס ההודאות'. לפני ברכת 'מודים' בשמונה-עשרה, הוצא את הפנקס והתבונן בנכתב בו, כדי שהנסים והישועות לא ישארו בגדר מחשבה אלא יאמרו בפה מלא. אם תעשה כך, מבטחני שהדאגות יעלמו בלא היו."

מי הביא את ארגזי החלב (?)

חנות המכולת הקטנה בשכונת שערי חסד, היתה חנות מכולת קטנה, אמיתית, כמו של פעם. חדר קטן המכיל מוצרי בסיס, חלב טרי המגיע מדי בוקר, כמה לחמים ולחמניות חמות, ותו לא. בעל המכולת ורעייתו, למרות שכבר היו באים בימים, ניהלו את החנות ועבדו בה.

ביום מן הימים⁹, הגיע זמנו של בעל המכולת להיקרא לישיבה של מעלה, והוא הותיר את רעייתו הקשישה לבדה בניהול המכולת, כשהיא מודאגת בעיקר בשאלה אחת: מי יעזור לה לשאת את ארגזי החלב הכבדים ממקום הנחתם

כך צעד מספר קילומטרים בגלגל עד למקום אליו היה אמור להגיע.

אבינו שבשמים מנהל את העניינים

ראש כולל מפרסם, שדאגות העל הכלכלי בהחזקת מוסדותיו, אימו להכריע את גופו ונפשו – שפך מצוקותיו לפני הגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל. וכך ספר לו⁸:

"נועצתי בפסיכולוג שאינו מאנשי שלומנו. הוא קבע שהאישיות שלי אינה מתאימה לאחריות כזו והזהיר אותי 'אם תמשיך בזה, אתה עלול להתמוטט!' האם לסמך עליו?" הוא שאל את הגרש"ו.

רבי שלמה זלמן התעניין: "כמה שנים אתה עומד בראש הכולל?" "25 שנה" הוא ענה.

"היו תקופות קשות יותר?"

"כן"

"והקדוש ברוך הוא שלח לך עזרה במצבים הקשים?"

"תמיד. אבל כל חדש, המצוקה חוזרת על עצמה עד שמגיעה הישועה".

פנה אליו רבנו: "הרי אתה רואה שאבינו שבשמים מנהל את העניינים אז למה אתה דואג..."?

נעתקו המלים מפי ראש הכולל, ורבי שלמה זלמן המשיך בשיחת-חזק

⁹ כך מסופר בספר 'באר יעקב'.

⁸ מעובד מתוך "חכמת הנפש היהודית בדרכו של הגרש"ו אויערבך זצ"ל" הובא בספר 'חי בתודה'.

כי תשא

למה? למה הרב כה מטריח עצמו מדי בוקר לשאת את ארגוני החלב הכבדים?

חייד רבי שלמה זלמן כמי ש'נתפס בקלקלתו', והשיב כמתנצל: 'מה זאת אומרת למה? הלא בעלך נפטר, ומי ישא עתה את ארגוני החלב מהמדרכה אל פתח החנות?', אמר, נשא רגליו ונמלט מהזירה...

דברי הספד מהגר"ע יוסף זיע"א

באזכרה לגאון המפורסם עמוד ההוראה רבי שלמה זלמן אוירבך זצ"ל, הספידו מרן הרב עובדיה יוסף זצ"ל כך¹⁰:

בסנהדרין (פח): שלחו מתם, איזהו בן העולם הבא, ענותן ושפל ברך, שייף עייל שייף נפיק, ועסיק באורייתא תדירא, ולא מחזיק טיבותא לנפשיה. שייף עייל, כפוף נכנס לבית המדרש לפני הלימוד, ואף לאחר הלימוד אשר שם זכה לחדש חידושים נפלאים, לא רמו עיניו, וכפוף יוצא. כי אמר שהצלחת לימודו מאת ה' היתה זאת, כי ה' יתן חכמה, וזכרת את ה' אלהיך כי הוא הנותן לך כח לעשות חיל.

כן היה הגאון המנוח, מלבד היותו עניו ושפל ברך מטבעו, אבל גם בהיותו נכנס כראש הישיבה ב"קול תורה" היתה מלבשתו ענוה ויראת חטא, וגם אחרי הסברת הסוגיא בטוב טעם ודעת, ובתוך כך מתרץ קושית "הקצות החושן" וכיו"ב, לא גבה לבו, ויוצא בענוה כמו בכניסתו,

על המדרכה אל תוך החנות. להפתעתה, הבעיה נפתרה עוד טרם נוצרה, והיא הבחינה כי החלב מונח מדי בוקר בפתח החנות, ובליבה החמיאה למחלק החלב על ההתחשבות וההבנה.

בסוף החודש, כשהגיע מחלק החלב לגבות את שכרו, הודתה לו בחום על ההתחשבות והמאמץ. אלא שמחלק החלב משך בכתפיו, ולא הבין על מה מדובר. 'סליחה', אמר במבוכת מה, 'אך אני מניח את החלב בדיוק באותו מקום, כבר 28 שנים. לא אני הבאתי את החלב אל פתח החנות בחודש האחרון, כך שהתורה אינה מגיעה לי'.

התפלאה האלמנה מאוד, ולמחרת היום השכימה קום, ונעמדה בחמש בבוקר בפניה מרוחקת מהחנות, לראות מיהו הזר המשכים קום, ובא לגרור את ארגוני החלב מפינת המדרכה אל פתח החנות. עמדה מרחוק והשקיפה, ולפתע הבחינה ביהודי מבוגר ושפוף קמעה המתקרב למקום בצעדים נמרצים, מביט כה וכה לוודא שאיש אינו רואהו, ומתחיל לשאת את ארגוני החלב מהמדרכה אל דלת החנות.

כשסיים את מלאכתו, התקרבה אליו, ובפה פעור מתדהמה גילתה כי מדובר בלא אחר מגדול הדור והדרו – הגאון רבי שלמה זלמן אויערבאך (!) זצ"ל. היא נפעמה ונדהמה, ובקושי הצליחה להוציא הגה. 'כבוד הרב! תודה! אבל

¹⁰ הוב"ד ב'חזון עובדיה' ארבע תעניות.

פרשת

אולם הנה בריש פרשת ויקרא נאמר, ויקרא אל משה, ופירש רש"י, קריאה לשון חבה, לשון שמלאכי השרת משתמשים בו, שנאמר וקרא זה אל זה ואמר, אבל לנביאי אומות העולם נגלה עליהם באקראי דרך עראי וסומא, שנאמר ויקר אלהים אל בלעם. וכתב בעל הטורים שם, ויקרא א' זעירא, כי משה לא רצה לכתוב אלא ויקר, כדרך שנאמר בבלעם, לשון מקרה, אבל הקב"ה ציוהו לכתוב ויקרא עם א', וכתב אותה קטנה, שמרחוק נראה כמו ויקר. ע"כ.

והנה הקב"ה נתן לו הקולמוס עם הדיו לכתוב ס"ת באותיות רגילות, אבל משה ברוב ענוותו כתב א' זעירא, לכן נשתייר דיו בקולמוס, העבירו המקום על ראשו, והנה קרן עור פניו. כי כל הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו.

כאשר הגאון רבי יעקב עדס עמד לחתן את בתו, הוזמן הגאון רבי עזרא עטייה לסדר קידושין, וישא עיניו וירא את הגאון רבי שלמה זלמן עומר מן הצד בין הקרואים, ומיד פנה אליו שהוא יסדר הקידושין, רבי שלמה זלמן סירב, וטען כי רבי עזרא ראוי יותר ממנו לכבוד זה, והתחיל ויכוח ביניהם, כשכל אחד מבקש מחבירו שהוא יהיה מסדר הקידושין, באותה שעה נתכבד ר' שלמה זלמן כבוד גדול, בראותם גאון עוז כרבי עזרא עטייה חולק כבוד כל כך לרבי שלמה זלמן, ולפי הנודע לנו שלבסוף החליטו שניהם שהגאון ר' יעקב עדס בעצמו יסדר הקידושין. וכן היה.

שמא תאמר היה מתברך בלבבו, לאמר אני למדן ועניו, לכן סיים "ולא מחזיק מיכותא לנפשיה".

וכמאמר ריב"ז (אבות פרק ב משנה ח), אם למדת תורה הרבה אל תחזיק טובה לעצמך כי לכך נוצרת. תרתי משמע, האחד כפשוטו, ועוד, אל תחזיק טובה היא התורה וההלכה לעצמך, בבחינת יהיו לך לבדך, אלא היה מלמדה לאחרים, כי האדם לעמ"ל יולד, ראשי תיבות ללמוד על מנת ללמד. וכן אמרו במדרש קהלת, הרי שלמד תורה הרבה כל ימיו ולא לימדה לאחרים אין לך הבל גדול מזה.

וכן אמרו בסנהדרין (צט). ר' מאיר אומר הלומד תורה ואינו מלמדה לאחרים, עליו נאמר כי דבר ה' בזה. ובסוכה (מט:), ותורת חסד על לשונה, זה הלומד תורה על מנת ללמדה לאחרים, ובסנהדרין (צב:), כל המלמד תורה [בעולם הזה] זוכה ומלמדה לעולם הבא, שנאמר ומרוה גם הוא יורה. זכה הגאון "והעמיד תלמידים הרבה" המכהנים פאר לתהילה ולתפארת.

נאמר במשה רבינו, ומשה לא ידע כי קרן עור פניו בדברו איתו, ובמדרש מהיכן קרן עור פניו, מלמד שכאשר ציוהו הקב"ה לכתוב התורה, נשתייר מעט דיו בקולמוס, העבירו הקב"ה על ראשו, ומשם קרן עור פניו. ולכאורה כיון שהקב"ה יודע כמה אותיות בתורה, ככתוב אלהים הבין דרכה והוא ידע את מקומה, לא היה צריך להשאר דיו בקולמוס, כי הקב"ה יודע לכיון בדיוק מדת הדיו הצריכה לתורה.

כהלכתה", והכרעותיו בהלכה בעומק העיון, בפרט בהלכות שבת, וזיכה את הרבים זכות הרבים תלוי בו.

בבבא מציעא (פו.) איתא, כשנפטר רבה בר נחמני לא ידעי רבנן דוכתיה, עד דחזו לצפרי דמטללי וקיימי. אפשר להסביר דרך רמז, כי לא ידעו מקום גבורתו בעולם הבא, באיזה שבת להתחיל, עד דחזו לצפרי, אלו תלמידיו פרחי כהונה לומדי ישיבתו שומעי לקחו, כי רבות עשה בהרבצת התורה בתלמידים. וכצפרים עפות, כן יגן ה' להוליכו למנוחות שאננות. וכן המנוח הרביץ תורה לעדרים, וגדיים נעשו תיישים, והנה הנם ראשי ישיבות, ומכהנים פאר כרבנים ודיינים יושבי על מדין. וע' בספר דרכי שלום בדרשותיו (עמוד קיא) בשם העקדה.

בשעת פטירתו של אדם אין מלוין אותו לא כסף ולא זהב, אלא תורה ומעשים טובים. בנוהג שבעולם המלוין את המת מורידים דמעות ובוכים על הנפטר. והנה כשנפטר אדם עשיר וכבד מאד בכסף ובזהב, אין הכסף והזהב בוכים עליו, כי הלא יש אנשים רבים שחפצים בכסף וזהב, וא"כ הכסף והזהב לא ישארו יתומים, כי רבים ירוצו לקראתם. אבל בעל תורה ומעשים טובים שנפטר, ראיתי בני עליה והמה מועטים, ונשארת התורה יתומה מבעל טוב. וכ"כ בספר מנורת המאור (נר ג, כלל ת, ח"ג פ"ה, עמוד רעג), שהיה חסיד אחד שהיה שקדן בתורה, והיה לומד ושונה תמיד, אבל מסכת "חגיגה" היתה חביבה עליו במיוחד, והיה כל ימיו חוזר עליה תמיד, ומשנן אותה, וכשנפטר ראו המלוים אותו, אשה אחת לבושה שחורים ועטופה שחורים, שהיתה הולכת אחר המטה וממרת בבכי ומספד, שאלו אותה מה את קרובה לנפטר? ענתה להם, אני מסכת "חגיגה" שנשארת יתומה ואלמנה מבעל תורה זה. ומיד נעלמה מן העין. זכותו תגן עלינו אמן.

שאלו את הגאון רבי גרשון חנוך מרדזין, אמרו חז"ל הבורח מן הכבוד הכבוד רודף אחריו, והריץ אחר הכבוד הכבוד בורח ממנו, מה בין זה לזה, הרי לעולם יש ביניהם מרחק שוה מן הכבוד. השיב להם אמנם בחייהם שוים הם, אבל בפטירתם יש הבדל, שהבורח מן הכבוד, הכבוד פטירתו שחדל לברוח מן הכבוד, הכבוד משיגו, ונח על משכבו, אבל הרודף אחר הכבוד, הרי הכבוד בורח ממנו, וכשמת נשאר בלי הכבוד שברח ממנו. ואיה מקום כבודו, הרחק במטחו קשת.

וכך היה עם הגאון המנוח שכל ימיו ברח מן הכבוד, ובעת פטירתו, השיגו הכבוד ונח על משכבו, כי רבבות אלפי ישראל חלקו לו את כבודו האחרון, בהולכם אחר מטתו בעינים וזולגות דמעות.

נודע בשערים שהגאון המנוח היה בורח מן הכבוד, וכמ"ש בסוטה (כא.) אין דברי תורה מתקיימים אלא במי שמים עצמו כמי שאינו שנאמר והחכמה מאין תמצא. ועם כל גדולתו בתורה ובהוראה להלכה ולמעשה, שם אתה מוצא ענותנותו. וכשרצה להדפיס את ספרו עלו לפניו הצעות איך יקרא שם הספר, יש מי שאמר "חמדת שלמה", ויש מי שאמר "חכמת שלמה", והמנוח דחה את כולם, וכשהציעו לו שיקרא בשם "מנחת שלמה", נהרו פניו, אמר שם זה נאה ויאה, כי הרי העני יכול להקריב "מנחה". הכל יודעים שהוא היה פוסק הדור, ולא השאיר אחריו כמותו, אהוב למעלה ונחמד למטה, חבל על דאבדון ולא משתכחין.

אפריון נמטייה להאי גברא רבה הרה"ג ר' יהושע גויברט נר"ו, אחד מגדולי תלמידיו של הגאון המנוח זצ"ל, אשר אסף איש טהור מפסקי רבינו בספר "שמירת שבת

הילולת חכם סלמאן חוגי עבודי זיע"א

דורי, פורסם את הדבר¹², ובהתערבות הראשון לציון, רבי יצחק ניסים עבר לגור בשכונת קרית יובל, ובשנת תשי"ב מונה לדיין בבית הדין בפתח תקווה. בגמר הדיונים בבית הדין היה נוסע לבית הכנסת 'ארם נהריים' בתל-אביב, שם מסר שיעורים עד השעות המאוחרות של הלילה.

בשנת תשמ"ז מונה לאב בית הדין בירושלים, ובהמשך היה חבר מועצת הרבנות הראשית ודיין בבית הדין הרבני הגדול לערעורים. חכם סלמאן חוגי עבודי עבר לגור ברחוב יפו בירושלים ומסר שיעורים בבתי כנסת רבים בירושלים ובהם 'אוהל רחל', 'מנחת יהודה', 'בחר', 'מוויג', 'עזרא הסופר'.

מפגשו הראשון עם הגר"ע יוסף זצ"ל

על מפגש מופלא בין מרן הרב עובדיה יוסף לחכם סלמאן חוגי עבודי מסופר כי כשהיה הילד עובדיה יוסף בן עשר נאלץ אביו לנסוע לעיראק והוא לקח עמו את בנו המופלא. בהיותם בעיר בגדד נכנסו אל בית המדרש המפורסם 'מדרש בית זילכה' בו למדו כל גאוני וצדיקי העיר. בואו של הילד הירושלמי עורר עניין רב מאחר והוא כבר למד גמרא, בעוד

ביום ששי בשבוע הבעל"ט (כד אדר א') יחול יום הילולת הצדיק חכם סלמאן חוגי עבודי זיע"א.

רבנו נולד בעיר בגדאד. ולמד בתלמוד תורה "מדרש תלמוד תורה" ולאחר מכן בישיבת מדרש "בית זלכה"¹¹ כדי להימנע מגיוס לצבא העות'מאני במלחמת העולם הראשונה נמלט בשנת ה'תרע"ו עם הרב משה יהושע לבצרה, שם התארחו בבית הרב המקומי יהזקאל ששון.

בתקופה זו ייסד את ישיבת "עזרא הסופר" בכפר שבו נקבר עזרא הסופר. בסיום המלחמה חזר לבגדאד והחל לשמש כראש ישיבת "תומכי תורה". ומסר שיעורים גם במדרש בית זלכה.

בשנת ה'תרפ"ג נבחר לשמש כחבר הוועד הרוחני וחבר בית הדין בבגדאד. בשנת ה'תרפ"ח מונה לאב בית הדין בבגדאד, ובשנת ה'תש"ז החל לשמש כרבה הראשי של בגדאד וראש בית הדין לערעורים.

בשנת ה'תשי"א עלה לישראל ושכן במעברת תלפיות בירושלים, והופנה לעבוד בעבודת נסיעות בקרן הקיימת לישראל. תלמידו חכם שמואל

¹¹ ראה בספר 'אביר הרועים' על מרן הגר"ע יוסף זצוק"ל שם מובאים חילופי מכתבים בין הגר"ע להגאון ר' ראובן כ"ץ זצ"ל בעניין מינויו של חכם סלמן חוגי עבודי לדיין בפתח תקווה.

¹² ראה עוד אודות התקופה ההיא בספר 'חכמי בבל' להרב שמעון שר שלום.

¹² ופעם ראינו שלמרן הגר"ע יוסף זצ"ל היה גם כן יד דבר. אך עתה איננו זוכרים מקור לזה.

גג של ממש לראשו, אז רבינו מרן הרב עובדיה זצ"ל הזמין אותו לבוא ולהתארח בביתו עד אשר יסתדר כדבעי. שמונה חודשים התארחו הרב עבודי ובני משפחתו בבית הגר"ע יוסף אשר שש על זכות זו כעל כל הון וכל העת השתעשע עם אורחו הגדול בדברי תורה.

הש"ך 'מונה' בכף ידו

כפי שסופר לעיל, בתקופה בה עלה חכם סלמאן חוגי עבודי זצ"ל לארץ היה הראשון לציון הרב יצחק ניסים זצ"ל רב ראשי לישראל. הרב ניסים הכיר את מעלתו של חכם סלמאן חוגי ורצה למנותו לאב בית דין. תחילה מינה אותו להיות אב בית דין בפתח תקווה ואח"כ העביר אותו לירושלים.

כשבא לירושלים ביקש הרב צבי פסח פראנק זצ"ל שהיה הרב הראשי לירושלים לבחון אותו, הרב סלמאן חוגי עבודי ידע את כל נושאי הכלים על אבן העזר וכל ש"ך על חושן משפט כמי שמונחים הדברים בכף ידו, אבל קצות החושן ו'נתיבות המשפט' לא ידע, שכן בבגד לא היו בידם ספרים אלו.

שאל חכם עבודי את הרב מרדכי אליהו זצ"ל מה סוג השאלות ששואלים פה בארץ ישראל¹⁴, 'קצות' ו'נתיבות' השיב

מנהג בכל היה ללמוד ראשית את כל התנ"ך ורק אז החלו בלימוד הגמרא.

האב"ד וראש הישיבה, הגאון רבי סלמן חוגי עבודי שהיה הרב הראשי של בגדד, ביקש מהילד לחזור על תלמודו והוא חזר על פרק 'אלו מציאות' ו'המפקיד' למול עיניהם הנדהמות של הנוכחים. באותו מעמד שהו רבני הישיבה לאביו, כי עתיד בנו לגדול ולהאיר את עיניהם של ישראל בתורתו, וראש הישיבה והאב"ד הוסיף ואמר, כי מובטח הוא בו שיהיה להיות פוסק הדור.

לימים כשעלה רבי סלמן לארץ הקודש נשלח לעבוד בקרן קיימת בנטיעת עצים. באחד הימים ראה אותו אחד החכמים ומיד מינו אותו כדיין¹³ וכל התלמידי חכמים ששמעו את גדולתו התקבצו לערוך לו קבלת פנים.

באותו מעמד השתתף גם הגר"ע יוסף זיע"א, אחר שפלפלו ביניהם בפילפולא דאורייתא הציג את עצמו בפני רבי סלמן כאותו נער שחזר באוזניו על דפי הגמרא ורבי סלמן נענה ואמר "ידעתי, ידעתי, כעת רואה אני את מה שניבאתי".

באותה תקופה בגלל גלי העליה האדירים לא הצליח רבי סלמן למצוא קורת

¹³ כפי שסיפרנו לעיל.

בחור צעיר, והיה שקוע ראשו ורובו במשפט שהתנהל נגדו [כנודע], כשבסופו של דבר נכנס לבית המאסר לאחר חג הפסח תשי"ב. וגם, ללא קשר לגדולתו של הגר"מ אליהו, באותה תקופה היה רק כבן 20, וכלל לא היה בעניין של לימוד דיונות, והתעסק רבות בענייני המלחמה שהיתה אז בא"י. ורק אחר שחרורו מהכלא

¹⁴ המעשה המוזכר הובא בספר 'דורש טוב לעמו' ויש מי שכתב להעיר על סיפור זה, שהרי הגר"מ אליהו היה אז צעיר לימים, הוא נולד בתרפ"ט, וחכם סלמן עלה לארץ ישראל בערך בתשי"א וה'בחינה' ברה"ר נעשתה בתחילת תשי"ב, בזמן שהגר"מ אליהו היה

פרשת

בירר התלמיד באיזו שעה מגיע. אמרו לו בשעה שתים פותח בשיעורו, אפשר לשאול אותו בין אחת לשתיים. כבואו ראה אדם מבוגר מנקה את הספסלים.

"מה רוצה", נשאל, "את חכם עבודי" השיב התלמיד. "טוב, מה רוצה", שאל שוב. הבין שמדובר בו [בחכם סלמן]. שאל, ועל כל שאלה, ענה מותר, מותר, תוך כדי ניקיון בית הכנסת.

במורת רוח יצא, אף לא חשב לחזור ולהודיע לרב בן ציון אבא שאול וצ"ל מה השיב.

למחרת, קראו הגאון רבי בן ציון אבא שאול, "נו", "מה השיבך חכם סלמן?" התלמיד סיפר דברים כהווייתו: "הוא השיב מהר בלאחר יד, כיצד אסמוך על הוראתו".

והרב בן ציון אבא שאול נחרד, ונוף בו: "מה עולה בדעתך, דע לך שהוא גאון עולם, בקי עצום בכל ספרי הפוסקים כשענה לך 'מותר', העביר בראשו עשרות מראי מקומות מש"ס ופוסקים, ראשונים ואחרונים..."

לו הרב אליהו. הביט חכם עבודי ברב אליהו בפנים תמהות ושאל מה זה 'קצות ונתיבות'? הרב אליהו נתן לחכם חוגי מספר דוגמאות מדברי הקצות וכמה קושיות של הנתיבות וכשהלך להיבחן שאל אותו הרב פראנק בין היתר גם על הקצות והנתיבות שהרב אליהו דיבר איתו עליהם, כששאל הרב פראנק שאלה מקצות ונתיבות שלא דיברו עליו הרהר הרב סלמן חוגי עבודי רגע קט, וענה לו, "זה ש"ך ערוך". השיב לו הרב פראנק, והרי יש 'קצות' נגד זה. השיב לו חכם עבודי לא יכול להיות יש ש"ך אראה לך אותו וכך אכן עשה. כשראה הרב פראנק את בקיאותו התפעל מאד והתקשר לרב יצחק ניסים ואמר הרב סלמן חוגי עבודי למדן גדול.

"הוא גאון עולם!"

עוד מסופר¹⁵ שפעם בא לפני חכם בן ציון אבא שאול זי"ע תלמיד עם רשימת שאלות בהלכה, החל מרצה שאלותיו בזו אחר זו, ורבינו עונה: מותר, אסור.

נותרו שאלות שחשש להתיר, אמר: "בבית הכנסת 'עזרא הסופר', יושב חכם סלמן חוגי עבודי – מגאונים בבל ו'אב בית הדין הגדול' בירושלים – שאל אותו והודיעני מה ענה".

כפול משאר הלומדים, עד שבסופו עלה ונתעלה להיות דיין. ע"כ. ואנו לא באנו להכריעה מה האמת.

¹⁵ הובא בעלון 'בית שלמה' שבת פרה תשפ"א.

לימד בתלמוד תורה בירושלים, עד שהגר"ע השפיע עליו שחבל שהוא מתבזבז בזה והכניס אותו ללמוד דיינות בכולל ערב שלו, כשהבטיח לו שיקבל שכרו

מלווה מלכה – סיפורי הבעש"ט

ראה ספר "ישועות ישראל" (במעשה י"ב), שקיבל מורנו רבי ישראל בעל שם טוב זיע"א כרוז מן השמים, "אשר מי שיאמין בישראל בן שרה שכל עבודתו היה בעד ישראל בכלל ובפרט, וידבר ממנו –

בתחילת השבוע – יהיה לו שבוע טוב!

בתחילת החודש – יהיה לו חודש טוב!

בתחילת השנה – תהיה לו שנה טובה!

ומזה נעשיתי מלא שמחה, שאף שכבר אהיה בעולם האמת יושעו בני ישראל על ידי"

הבעל שם טוב מתקן את הנפש

פעם נסע הבעל שם הקדוש עם תלמידיו בדרך לא סלולה אלא הסוסים דהרו לבדם דרך שדות ויערות, באמצע היער נעמדו הסוסים וזה היה סימן שעליהם לשהות במקום. הבעל שם טוב ותלמידיו התפללו מנחה ולאחר מכן ישבו לאכול. לפתע הבעל שם טוב החל לחפור גומה בקרקע שפך לתוכה יין שרף ואמר "לחיים", מעשה זה היה מוזר לתלמידיו, ומשכך, הוא החל לספר להם סיפור:

לסוחר עשיר הייתה בת יחידה כאשר הייתה צריכה להתחתן מצא עבורה בן תורה. האברך ואשתו לא חסרו מאומה והוא ישב ולמד תורה. לאחר שחותנו הלך לעולמו השאיר את כל הונו לבתו וחתנו. הבת ניהלה את החנות והמסחר כמקורם ובעלה המשיך לשבת וללמוד תורה, בסביבתם היה כומר שניסה להסית יהודים לקבל את דת הנוצרים ובמיוחד חיפש בני תורה, כששמע הכומר על האברך החל לחשוב איך ללובדו ברשתו, החל לבוא לעיתים קרובות לחנותו ולקנות מה שצריך ולא צריך עד שנעשה לקוח קבוע, פעם סיפרה האישה לכומר שבעלה חולה והוא השתתף בצערה וביקש לבוא ולבקרו בביתו, שוחח עם האברך בעניינים שונים וראה שהוא בן תורה גדול ואוצר נדוש בכל דבר חוכמה. כעבור זמן מה האברך שוב חלה, הכומר ביקר שנית והחל לפתותו "יש לי דירה טובה עם אויר מצוין וסביבה עצי פרי, אתן לך את הדירה, קח משרתת שתבשל עבורך אוכל כשר ואכנס מדי פעם לשוחח איתך".

הצעתו נתקבלה והידידות בין האברך לכומר העמיקה, הכומר שיחד את המבשלת שתיתן לו בשר טריפה ונבלה שיגרמו למטמאם מוחו וליבו עד שדיבורי הכומר פעלו עליו וכעבור זמן

פרשת

הסכים להתנצר, התחתן עם גויה ועזב את אשתו. הכומר נתן לו הון תועפות והוא נהיה עשיר, במשך הזמן קנה פרדס עם בית ונכנס לגור בו, בתוך הפרדס גר שומר זקן, פעם בשעה שהמומר טייל עם אשתו הנוכרייה בפרדס שמעו קול בכי עצום מהצריף של השומר, הוא נכנס אל השומר ושאל מדוע הוא בוכה השומר לא ענה ודחה אותו בתירוצים שונים, בפעם אחרת כאשר שמע שוב את בכיותיו לא נתן לו הדבר מנוח, הוא התחנן אליו שיגלה לו מה הסיבה, השומר הזקן לא יכול היה לסרב והחל לספר "אני יהודי מאנוסי ספרד ובליבי נשארת נאמן לאלוקיי. אצל היהודים יש יום אחד בשנה שנקרא יום כיפור שהוא יום תשובה וסליחה ולכן אני בוכה כי היום יום כיפור".

בשמעו את סיפור השומר, התעוררה אצל המומר רוח מטהרה ותשובה לשוב אל ה' וגילה את כל לבבו לשומר, השומר אמר לו שמכיוון שהוא עשיר, הוא יכול כעת לנדוד למדינה אחרת ולחזור להיות יהודי בגלוי, נכנסו הדברים כחץ בליבו והוא ברח למרחקים והפך לבעל תשובה גדול.

כאשר אשתו ראתה שבעלה נעלם לא ידעה מה לעשות, עלה בדעתה שהשומר יודע אודותיו, לא נתנה לו נוח עד שסיפר לה את כל האמת, בראותה את גודל התקיפות של אמונת ישראל גמרה בליבה להתגייר, מכרה את כל רכושה ונסעה למדינה אחרת והתגיירה. השומר הזקן אמר בליבו: "מה יהיה איתי? גרמתי לכך ששני אנשים התגיירו ואני יושב פה... עד מתי?"

החליט ללכת מעיר לעיר ברגל עד שיגיע למחוז הפצו. הוא הלך בדרכים ובשדות אך באמצע הדרך מת, כשנשמתו עלתה לעולם העליון היו מליצי יושר שאמרו "כיוון שמחשבתו הייתה טובה והתחיל ללכת כדי לחזור ליהדותו צריך להכניסו למקום הקדושה, ואילו המקטרגים אמרו: "לא כיוון שבפועל לא עשתה תשובה".

כך שוטטה נפשו עד כה מבלי למצוא מנוח, ועכשיו בעקבות תפילותינו ואמירת ה"לחיים" נתקנה נפשו והכניסוה למקומה הראוי, סיים הבעל שם טוב את דבריו והורה לעגלון להמשיך בדרך...

שבוע טוב – אליהו הנביא זכור לטוב!

"משנכנס אדר מרבין בשמחה"
(תענית כט.)

ובהכנה אמתית לפורים...

עם הספר "אורה ושמחה" - במבצע מיוחד לזכוי הרבים

**15 ש"ח
בלבד**

ספר מיוחד במינו מבית "יוסף אהבה" להכנה לקראת ימי הפורים הבעל"ט ולשימוש בתוך הימים הקדושים. הכולל הקדמות יקרות, תפילות, מדרשים, חידושים נדירים, מגילת אסתר, מדרש מחודש על המגילה ועוד...

להשיג בחנות "ברכת הקודש" (פסגת זאב) ובנקודות ההפצה בירושלים והסביבה:

רמות: 0523224372 פסגת זאב: 0529569828 גילה: 0522994729 בית שמש: 0523224372

ובכל הארץ – לכמויות - 0548443818

במחיר (פחות מעלות ההדפסה) של 15 ש. / 20 ש. עם משלוח. / 7 ספרים ב100 ש.

מהרו לרכוש – נותרו בודדים

כל הזכויות שמורות להשם יתברך
מותר ומצוה להעתיק (כמתכונתו) לצלם ולהפיצו ברבים.
לתרומות והקדשות – 054-8443818

העלון מוקדש
להצלחת אליהו וצביה מזרחי וב"ב יצ"ו
להצלחת משפחת אברהם יצ"ו
להצלחה ברו"ג והתמודה בעבודת ה' לדניאל בן אפרת יצ"ו
ללידה קלה כדרך הנשים לרבקה בת צביה נ"י
להצלחה ורפואה שלימה לילודת אביה בת שרונה נ"י
לרפואת נועה בת אילנה נ"י

השיעור השבועי מתקיים בע"ה בכל יום שני בשעה 20:30 בבית הכנסת
"מזל אריה" רחוב מזל אריה, פסגת זאב ירושלים.

בס"ד נפתח בית מדרש ללימוד הלכות שבת בעיון בימי ראשון ורביעי
19:30 – 21:30 בבית הכנסת "מזל אריה"

העלון מופץ חינם לזיכוי הרבים
ניתן להשיגו כל שבוע החל מיום שלישי בחנות "ברכת הקודש"
רחוב משה דיין 107, פסגת זאב ירושלים.

כמו כן ניתן להשיג בחנות את ספרי המכון:

בס"ד

ברכת הקודש

תשמישי קדושה	ספרים	טליות	ציציות
ספרי קודש	כלי כסף	מזוזות	תפילין

רח' משה דיין 107 - פסגת זאב, ירושלים
טל: 077-4248262

		
"ברכת ה'" אוציקלופדיית ברכות צבשנית, כלי ברכות, מנחה וערבית ושחר (ניזיל ב"ס)	"המשיב"ד קשריו של האדם הנדול בענקים עם נדו"ר ישראל	"אוהב ישראל החדש" סגולת אהבה ישראל בסדר פרשיות השבוע והמושרים

לקבלת העלון בכל שבוע whatsapp שלח למספר 0529569828 וכתוב "צרף אותי
לקבלת העלון". כמו"כ ניתן לקבל את העלון במייל – eliezergg626@gmail.com